Bestedingsplan Ontwikkeling nieuw sirenenetwerk als onderdeel van de Inrichting van een civiel-militaire waarschuwingsketen

Onderbouwing doeltreffendheid, doelmatigheid en evaluatie (CW3.1)

1. Doel(en)	**Welke doelen worden nagestreefd met het voorstel in termen van beoogde prestaties en effecten?** 1. *Vervangen van het WAS* Dit voorstel betreft de ontwikkeling en operationele oplevering van een nieuw fysiek sirenenetwerk ter vervanging van het huidige WAS, en als aanvulling op NL-Alert. Het WAS is sterk verouderd en kan niet verder worden ontwikkeld. Ook is het WAS niet landelijk dekkend en beschikt het WAS niet over de functie en functionaliteit van het gewenste luchtalarm bij een militaire dreiging. Het nieuwe sirenenetwerk zal een hogere dekking krijgen en zal over de gewenste functionaliteiten beschikken. 2. *Realiseren van een robuuste en redundante waarschuwingsketen* NL-Alert volstaat als alerteringsmiddel in vredestijd. Bij een scenario van ernstige hybride en militaire dreigingen, waarbij een statelijke actor zeer zware en geavanceerde middelen kan inzetten om infrastructuur te ontwrichten, is het echter kwetsbaar om enkel over NL-Alert te beschikken. In deze situatie is er dus geen sprake van een robuuste en redundante waarschuwingsketen. Om deze reden is in beeld gebracht welke aanvullende mogelijkheden en middelen, naast NL-Alert, geschikt zijn om burgers te kunnen alerteren in dit specifieke scenario. Een nieuw innovatief sirenenetwerk, complementair aan NL-Alert geeft het beste antwoord op deze vraag. Het doel van dit voorstel is om bij een dergelijk scenario, te beschikken over een robuuste en redundante (daarmee wordt bedoeld: niet afhankelijk van slechts één middel en/of technologie) waarschuwingsketen zodat burgers optimaal kunnen worden gealerteerd, ongeacht de status van het mobiele netwerk. 3. *Extra instrument voor de taak crisiscommunicatie (waaronder alerteren)* In de Wet veiligheidsregio's (Wvr), artikel 7, is crisiscommunicatie - waaronder het alerteren - als taak belegd bij de burgemeester, en bij een (dreigende) ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis bij de voorzitter van de veiligheidsregio. Ook een minister kan, bij een (dreigende) ramp of crisis van landelijke of nationale betekenis vanuit zijn of haar verantwoordelijkheid, richting de bevolking communiceren en daarmee invulling geven aan de taak crisiscommunicatie, waaronder alerteren. Het nieuwe sirenenetwerk biedt de burgemeesters, voorzitters veiligheidsregio en minister JenV een aanvullend instrument naast NL-Alert om deze taak uit te voeren. 4. *Tegemoetkomen aan de wensen van de Tweede Kamer* Hiermee wordt tevens tegemoetgekomen aan de wensen van de Tweede Kamer (motie van het lid Eerdmans c.s. over het luchtalarm voor de toekomst te behouden - 14 maart 2024[1]). 5. Een weerbaarder Nederland Met dit voorstel zet het kabinet een belangrijke stap richting een weerbaarder Nederland in een onzekere geopolitieke context.
2. Beleidsinstrument(en)	**Welke beleidsinstrumenten worden ingezet om deze doelen te realiseren?**

[1] Kamerstukken II, 2023/24, 21 501-20, nr. 2040

	Om bovengenoemde doelen te realiseren, wordt er gewerkt aan de ontwikkeling en realisatie van een nieuw innovatief sirenenetwerk. Dit past binnen de inrichting en ontwikkeling van een civiel-militaire waarschuwingsketen die samen met de minister van Defensie wordt gerealiseerd als onderdeel van zowel de civiele crisisbeheersing als de nationale lucht- en raketverdediging. Een nieuw sirenenetwerk dat aansluit bij de eisen van deze tijd en de mogelijkheid heeft tot landelijke bediening naast regionale bediening zal hier onderdeel van gaan uitmaken.
3.a. Financiële gevolgen voor het Rijk	Om een nieuw sirenenetwerk in te richten heeft de Minister van JenV samen met de Minister van Defensie afgesproken dat beide ministeries €50 mln. inleggen ter dekking waarmee de totale incidentele middelen uitkomen op € 100 mln. Binnen de JenV begroting wordt deze financiële dekking van in totaal €50 mln. voor het inrichten van een sirenenetwerk via twee manieren ingeregeld: - € 25 mln. wordt gedekt uit de opbrengsten medegebruik C2000. - € 25 mln. wordt gedekt vanuit incidentele verwachte onderuitputting kosten Europol, implementatie EU-regelgeving en oplossen IT-problematiek. De verwachting is dat de structurele beheerkosten voor het nieuwe sirenenetwerk kunnen worden gedekt uit de structurele middelen die nu beschikbaar zijn voor het WAS (daar is nu €5,6 miljoen voor beschikbaar).
3.b. Financiële gevolgen voor maatschappelijke sectoren	**Welke financiële gevolgen heeft het voorstel voor maatschappelijke sectoren (als van toepassing)?** N.v.t.
4. Nagestreefde doeltreffendheid	**Op welke wijze en in welke mate wordt verwacht dat het beleidsinstrumentarium gaat bijdragen aan de beoogde prestaties en effecten? (beknopte beleidstheorie)** Met de realisatie van een nieuw sirenenetwerk is er een tweede landelijk middel voorhanden om te kunnen alerteren in geval van een luchtdreiging of raketaanval naast NL Alert (het primaire alerteringsmiddel) waardoor er een robuuste en redundante civiel militaire waarschuwingsketen ontstaat. De doeltreffendheid hiervan rust in het feit dat een akoestisch signaal in de openbare ruimte burgers direct bereikt zonder dat zij een werkende mobiele telefoon of netwerkverbinding nodig hebben. Tevens voorziet dit in de vervanging van het huidige WAS en wordt er een extra instrument gecreëerd om invulling te kunnen geven aan de taak crisiscommunicatie (waaronder alerteren) voor burgemeesters, voorzitters veiligheidsregio en de minister van Justitie en Veiligheid. Ook wordt tegemoetgekomen aan de wensen van de Tweede Kamer (motie van het lid Eerdmans). Een randvoorwaarde voor deze doeltreffendheid is dat burgers door middel van een communicatiecampagne vooraf worden geïnformeerd over de betekenis van het (nieuwe) alarmsignaal.
5. Nagestreefde doelmatigheid	**Waarom is het voorgestelde instrumentarium een efficiënte manier om de beoogde prestaties en effecten te bereiken?** Uit onderzoek in opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid, blijkt dat NL-Alert volstaat als alerteringsmiddel in vredestijd. Bij een scenario van ernstige hybride en militaire dreigingen, waarbij een statelijke actor zeer zware en geavanceerde middelen kan inzetten om infrastructuur te ontwrichten, is het echter kwetsbaar om enkel over NL-Alert te beschikken. Vanwege het ontbreken van een civiel-militaire waarschuwingsketen (van detectie tot en met alertering van de bevolking) bij luchtdreigingen, is in 2025 een verkenning gestart naar wat er nodig is voor de inrichting van een robuuste en redundante civiel-militaire

	waarschuwingsketen. Hierbij is in beeld gebracht welke aanvullende mogelijkheden en middelen, naast NL-Alert, geschikt zijn om burgers te kunnen alerteren in dit specifieke scenario. Hieruit is een advies naar voren gekomen om deze civiel-militaire waarschuwingsketen robuust en redundant in te richten. Voor het inrichten van een robuust en redundante waarschuwingsketen is het nodig een tweede alerteringsmiddel naast NL-Alert te hebben. Dit tweede middel dient complementair te zijn aan NL-Alert, en op een andere infrastructuur te draaien. Daarmee is dit instrument doelmatiger dan alternatieven (zoals het volledig redundant maken van commerciële telecomnetwerken). Bovendien worden dubbele overheidsinvesteringen voorkomen door het netwerk direct als 'dual-use' instrument (voor zowel de civiele crisisbeheersing als bij militaire luchtdreigingen) in te richten.
6. Evaluatieparagraaf	**Hoe wordt het voorstel gemonitord en geëvalueerd?** Voor de ontwikkeling van het nieuwe sirenenetwerk wordt aangesloten bij de bestaande governance structuur van de civiel-militaire waarschuwingsketen, welke onderdeel is van een governance rondom civiel-militaire samenwerking en maatschappelijke weerbaarheid. Binnen deze structuur zal worden geborgd dat de eigenaar van het sirenenetwerk, de opdrachtgever, de opdrachtnemer en de eindgebruiker blijvend met elkaar in gesprek zijn over de werking, het gebruik en de doeltreffendheid en de financiering van het nieuwe sirenenetwerk. Het is voorstelbaar dat het nieuwe sirenenetwerk net als het huidige WAS, ook op regelmatige basis getest zal worden. De ontwikkeling van deze structuur is onderdeel van het traject om te komen tot een nieuw sirenenetwerk en wordt nog nader vormgegeven. De doeltreffendheid en doelmatigheid van deze investering zullen conform de Regeling Periodiek Evaluatieonderzoek (RPE) uiterlijk 5 jaar na de operationele ingebruikname ex-post worden geëvalueerd. Hierbij zal specifiek worden getoetst of de beoogde technische beschikbaarheid, het bevolkingsbereik en de gezamenlijke financiële beheersing zijn gerealiseerd.